

Společný evropský referenční rámec pro jazyky ve vztahu k jazykovému vzdělávání v ČR

Při vymezování rámcových požadavků výuky cizích jazyků pro jednotlivé stupně vzdělávání v ČR byl využit Společný evropský referenční rámec pro jazyky (dále jen „SEERJ“). Závazné očekávané výstupy v cizích jazycích na konci daného vzdělávacího období v rámcových vzdělávacích programech uvádějí úroveň, která je označena stejným způsobem jako deskriptory SERRJ. Tato požadovaná úroveň je minimální, školy mohou vytvořit vzdělávací programy pro všechny nebo pro vybrané skupiny žáků i na vyšší úrovni.

- **RVP ZV** – vzdělávání žáků s LMP
  - neodpovídá **žádné úrovni** podle SERRJ
- **RVP ZV**
  - vzdělávací obor Cizí jazyk (zahájení nejpozději ve 3. ročníku): **A2**
  - vzdělávací obor Další cizí jazyk (zahájení nejpozději v 8. ročníku; do šk. r. 2011/12 škola povinně nabízí jako volitelný předmět, žák si ho ale nemusí zvolit): **A1**
  - vzdělávání žáků s LMP neodpovídá žádné úrovni podle SERRJ
- **RVP SOV**
  - vzdělávací obor Cizí jazyk (zahájení od 1. ročníku): **B1**
  - vzdělávací obor Další cizí jazyk (zahájení od 1. ročníku): **A2**
- **RVP G, RVP GSP**
  - vzdělávací obor Cizí jazyk (zahájení od 1. ročníku): **B2**
  - vzdělávací obor Další cizí jazyk (zahájení od 1. ročníku): **B1**
- **RVP DG**
  - vzdělávací obor Cizí jazyk (zahájení od 1. ročníku): **C1**
  - vzdělávací obor Další cizí jazyk (zahájení od 1. ročníku): **B1**
- **RVP JŠ**
  - základní kurz – 1. ročník: **A1**
  - základní kurz – 2. ročník: **A2**
  - základní kurz – 3. ročník: **B1**
  - střední kurz – 1. ročník: **B1+**
  - střední kurz – 2. ročník: **B2**
  - přípravný kurz ke zkoušce – Státní jazyková zkouška základní: **B2**
  - přípravný kurz ke zkoušce – Státní jazyková zkouška všeobecná: **C1**
  - přípravný kurz ke zkoušce – Státní jazyková zkouška speciální: **C2**
  - konverzační kurzy – **B1, B2, C1**

Rozdílné pojetí jazykových deskriptorů a očekávaných výstupů

Jazykové deskriptory v SERRJ

- jsou nezávazné
- slouží jako pomůcka pro vypracování sylabů, učebnic, požadavků ke zkouškám apod.
- nezohledňují věk

Očekávané výstupy v RVP

- jsou závazné pro dané vzdělávací období
- vyjadřují minimum pro vypracování vzdělávacího obsahu cizího jazyka
- zohledňují věk žáků a typ školy

Společné pojetí jazykových deskriptorů a očekávaných výstupů¹ v RVP

Výpověď o jazykových dovednostech žáka bez ohledu na

- evropský cizí jazyk, který se učí
- učební materiál, podle kterého se učí
- počet let, po které se jazyk učí

---

¹ V RVP SOV se pracuje s pojmem „výsledky vzdělávání“, který odpovídá pojmu očekávané výstupy.

Na správné uchopení jazykových deskriptorů SERRJ a pochopení jejich transformace do školního vzdělávacího programu, resp. do výuky, se váže správné formulování očekávaných výstupů, přiřazení odpovídajícího učiva k výstupům a rozlišení mezi výstupem a osvojovaným obsahem (tj. téma, slovní zásoba, gramatika) nejen při jejich formulování do ŠVP ale i při jejich implementaci a interpretaci ve výuce.

Jazykové úrovně SERRJ a řečové dovednosti

Obsah výuky se koncentruje na základní řečové dovednosti, jež jsou zapotřebí v situacích, do kterých se může žák dostat při svých jazykových znalostech úrovně (A1 – C2). Probíraným tematickým celkům odpovídá gramatika a slovní zásoba, které představují základní stavební kameny použitého jazyka. Pokud tedy konstatujeme, že žák se jednoduchými, krátkými větami zeptá na cestu nebo požádá o něco v obchodě, těžko někoho napadne, že by měl ovládat podmínkové věty. Výběr slovní zásoby a gramatiky pro danou jazykovou úroveň (A1 – C2), tj. pro danou etapu vzdělávání v cizím jazyce, je plně v kompetenci odborníka, který výuku vede. Velkou pomůckou jsou pro něho učebnice, ve kterých je soulad témat a učiva zajištěn.

Výuka na úrovni A1 a A2 se soustřeďuje na porozumění slyšenému a čtenému textu, a to v běžných, každodenních situacích, v menší míře na produkci a interakci. Ve výuce na úrovni B1 a B2 převažují úlohy na produkci vět nad úlohami na porozumění a na interakci, a to ve známých či jinak blízkých tématech. Úroveň C1 a C2 vedle porozumění a produkce vyžaduje bezproblémovou interakci, a to i v neznámých a nečekaných situacích.

Konkrétně:

Očekávaný výstup – Žák pozdraví a představí se

A1 – Žák pozdraví a představí se velmi jednoduchým způsobem

- *Hello/Hi, I am Chris*

A2 – Žák pozdraví a představí se způsobem běžným v každodenních situacích

- *Hello/Hi/Good morning/Good afternoon, my name is Chris*

B1 – Žák pozdraví a představí se způsobem obvyklým v běžných situacích

- *Hello, everybody! My name is Chris, Chris Norman. Nice to meet you.*

B2 – Žák pozdraví a představí se způsobem obvyklým v běžných i méně běžných situacích, ale pro něho známých situacích

- *Good morning, Madam/Sir. Let me introduce myself to you ... my name is Chris Norman, your new assistant*

C1 – Žák pozdraví a představí se ve formálních společenských i pracovních situacích

- *Good morning, ladies and gentlemen. Thank you for invitation to your conference. As Mr. King introduced me ...my name is Chris Norman and I am coming from the Institute for Educational Measurement.*

C2 – Žák pozdraví a představí se ve formálních společenských i pracovních situacích, ve vhodném případě užívá místní frazeologické výrazy či dialekt

- *Good morning, ladies and gentlemen. I am very pleased to be among you on this special day. My name is Chris Norman and I am going to report ...*

Co z toho plyne pro učitele CJ?

K cíli výuky, t.j k dosažení odpovídající jazykové úrovně žáků, vede několik vyučovacích metod a lze využít různého výukového materiálu. Je jen na dohodě učitelů dané školy, pro které z nich se rozhodnou. Není důležité množství nabídnutého učiva, ale výsledná schopnost žáka komunikovat v cizím jazyce na dané jazykové úrovni (A1 – C2). Pak u žáka nehraje roli, z jaké školy přestoupil na jinou školu nebo z jaké ZŠ přišel na SŠ.

Kromě učebnic, které jsou označené jazykovou úrovní přímo na přebalu nebo uvnitř metodické příručky pro učitele, je velmi užitečnou a názornou pomůckou k zvládnutí metodiky výuky cizích jazyků Evropské jazykové portfolio pro jednotlivé věkové kategorie žáků.

K praktickému uchopení jednotlivých jazykových úrovní by mohly napomoci metodické náměty, které jsou zveřejněny na Výzkumného ústavu pedagogického v Praze www.rvp.cz v sekci cizích jazyků.